

Digitaliseringsstyrelsen
Landgreven 4
1017 København K

post@dataetiskraad.dk
www.dataetiskraad.dk

Dato: 02.02.2023

Sendt til e-mail: calar@digst.dk

Kopi til: meera@digst.dk og chapa@digst.dk

Høringssvar til lovforslag om fravigelse fra obligatorisk digital selvbetjening

Dataetik Råd finder det vigtigt, at der kommer mere fokus på, at en stor andel af borgerne oplever problemer på grund af digitaliseringen.

Dataetisk Råd ser derfor positivt på lovforslaget. Lovforslaget imødekommer nemlig en central dataetisk problemstilling; nemlig behovet for en inkluderende digitalisering der også tager hensyn til de borgere, som ikke kan overskue det digitale, men også bør tilbydes at være en del af en brugervenlig og inkluderende samfundsudvikling. Her fremstår særligt formålet om, at det skal være enklere for borger og administration at håndtere fritagelse fra obligatorisk digital selvbetjening som en reel imødekommelse af en del af det behov, som det store antal digitalt udsatte skaber; at borgerne bliver 'tabt' i et (for dem) uoverskueligt digitalt administrationssystem.

Det er positivt, at kravene for fritagelsen bliver enklere og går på tværs af myndighederne. Særligt indførelsen af et objektive kriterium, som skal bidrage til, at reglerne bliver mere gennemskuelige for borgerne samt lettere for myndighederne at administrere, vil være et skridt i den rigtige retning. Men når det så er sagt, vil Dataetisk Råd også opfordre til, at man også ser på, hvad

kriterierne for fritagelsen er. Som det er nu, gælder fritagelsen kun de 7 % af befolkningen, som er fritaget fra digital post. Det anslås ifølge myndighederne, at 17-22 % af befolkningen i aldersgruppen 15-89 år oplever problemer på grund af digitaliseringen. Tænk tanken Justitia anslår tallet til at være helt op til 25 % af befolkningen. Det kunne derfor overvejes om kriterierne fra fritagelsen skal udvides, hvis man for alvor vil række en hånd ud til de digitalt udsatte borgere.

Dataetisk Råd finder også kravet om passende alternativer positivt. For at alternativerne skal blive velfungerende, forudsætter det efter rådets opfattelse, at nødvendige ressourcer stilles til rådighed. Dataetisk Råd anbefaler derfor en konkretisering af, hvad de passende alternativer reelt rummer, og hvordan de skal operationaliseres i praksis, så myndighederne ved, hvad der kræves af dem og borgerne ved, hvad de har ret til. I den forbindelse kunne det med fordel præciseres i hvilket omfang de passende alternativer forventes at udgøre en styrkelse af de eksisterende tilbud hhv. reelt at udgøre et tillæg hertil. Derudover vil en afklaring af, hvordan alternativerne skal finansieres også anbefales, før lovforslaget fremsættes.

Rådet vil også gøre opfordre til opmærksomhed imod risikoen for øget kompleksitet for de udsatte borgere. Rådet vil derfor opfordre til, at alternativerne ikke fører til øget kompleksitet i mødet mellem borgeren og det offentlige system. Der kan således være meget at navigere i for den enkelte, der potentielt allerede føler sig hægtet af. Løsningerne bør derfor fokusere på at mindske kompleksiteten for borgerne i allerede udviklede samt fremtidige systemer – både digitale og analoge.

Rådet anbefaler endvidere, at der indtænkes omhyggelig oplysningsindsats over for de berørte borgere med henblik på at de nye regler kan blive hurtigt kendt og anvendt, herunder for at genoprette den mistillid og modvilje imod digitalisering, der kan være opstået fra de digitalt udsatte borgere.

Afslutningsvis vil Dataetisk Råd gøre opmærksom på, at rådet gerne bidrager til at dataetiske hensyn indtænkes i forbindelse med eventuel implementering af nye digitale redskaber i forbindelse med loven. Rådet skal her særligt henvise til rådets værktøj 'Dataetik – sådan gør du', når de nye løsninger skal designes og administreres, men står i øvrigt også på anden vis til rådighed for sparring og rådgivning.